

ki so jo poznali, ljuba in predruga družabnica. — Vrli tovarišici bodi ohranjen blag spomin!

— **r— Slomškova Zveza ni politična organizacija!** Tako kaj radi govore premili značajniki Slomškove Zveze. A njih nerodni predsednik Jaklič, jih je zopet izdal. V „Slovcu“ (št. 169) z dne 26. pret. mes. priobčuje na člane in članice Slomškove Zveze ta-le poziv: „Vabim Vas tem potom, da se v najobilnejšem številu udeležite priredb jugoslovanske katoliške mladine v dneh 24., 25., 26. in 27. avgusta. Posvetite se tudi agitacije med mladino, da bo sestanek res velik tabor zavedne slovenske mladine. Gospodične pevke in gospodje pevci naj pri pevskih nastopih blagovolijo sodelovati in naj svoje naslove z navedbo glasu n e m u d o m a javijo slovenskemu glasbenemu društvu „Ljubljana“. — Fr. Jaklič.“ — Sedaj vendar ne bodo mogli tajiti, da niso privesek klerikalne stranke, ki aranžira to priredbo. Temu privesku pa pritiska Jaklič še pečat klerikalne agitacije! Zapravimo si to!

— **r— Na meščanski šoli v Krškem** je imenovan za namestnega strokovnega učitelja absolvirani filozof gospod dr. Franc Rostohar.

— **r— Nova raziskovanja v Postojnski jami.** Dne 20. pret. mes. se je posrečilo jamolovcema Perku iz Postojne in Lahnerju iz Linca nanovo otvoriti v svetovno znani Postojnski jami na njenem najglobljeju mestu ob znožju Kalvarije, ko sta odstranila mnogo udrtega skalovja 200 metrov dolgo kapniško galerijo s krasnimi tvorbami iz sinterja ter globokimi tolmuhi. Po tej najdbi znaša skupna daljava Postojnske jame okroglo 21 km.

— **r— Iz deželnega šolskega sveta.** Imenujejo se: Marija Hiršman za Ambrus; Fran Golob za Zagorje; Ivana Jager za Zagorje; Franja Maver za Šembije; Stanislava Rogelj za Boštanj; Ernestina Šot za Dobriče; Marija Nosan za Banjaloko; N. Turanski za Zdihovo; Makso Činkelj za Koprivnik; Josip Sigmund za Stari Breg; N. Korubski za Kočevje; Ljudmila Cazafura za Planino pri Vipavi; Alojzij Gorup za Ljubljano (nemška deška šola); Elizabeta Štajar za Devico Marijo v Polju; Justina Kozamernik za Postojno; Ludmila Kovač za Loški potok; Friderika Špecler za Trebnje; Marija Azman za Metliko; Josip Polanec za Dobropolje. Nadučitelji so imenovani: Janez Levca za IV. ljudsko šolo v Ljubljani. (K tej šoli se prirede: Franc Škulj, Franc Gärtner, Janko Likar, Alojzij Kecalj, Fran Marolt, Ivan Perko za Horjul; Jurij Erker za Koprivnik; Josip Cerne za Kočevsko Reko; Ivan Loser za Borovce; Fran Juvanec za Mirno peč; Ljudevit Koželj za Št. Peter pri Novem mestu; Leopold Baebler za Žiri; Alojzija Baebler v Postojni in Alojzija Burnik v Žirih menjata svoj mesti. V p o k o j e se: Marija Puppis v Trnju (začasno za eno leto), Ana Tomc v Stopičah, Matilda Gebauer v Novem mestu, Josip Benedek v Planini, Štefan Tomšič v Ribnici. Učitelji, ki so premeščeni iz službenih ozirov, imajo z dokumenti obložene račune predložiti okrajnemu šolskemu svetu. Le-ta jih naj adjustira potem, ko je akt predložil dežel. šolskemu svetu ter zasljal mnenje te oblasti. Šola v Loškem potoku se razširi na šestrazrednico; ona v Polšniku pa na dva razreda. V Sostrem se gradi novo šolsko poslopje. — „Sokolu“ in „Orlu“ se ne dovoli, da bi telovadila v telovadnici meščanske šole v Postojni. Pritožile so se proti dovolitvi take telovadbe občine Prem, Št. Peter in Knežak. Istotako se ne dovoli telovadba „Orlu“ v II. državni gimnaziji v Ljubljani. Tudi na drugih učilnicah se prepove telovadnim društvom telovadba v šolskih telovadnicah. Dr. Pavel Grošelj se potrdi kot definitivni učitelj. Nadučiteljem na Vačah se imenuje Ivan Bezelj. Vladimir Požar se imenuje učiteljem na Premu. Avrelija Vrezec pride k Sv. Duhu nad Krškem. Na Gori pri Jeličnem vrhu se ustanovi enorazrednica. Jakob Slapar se imenuje nadučiteljem v Šent Gotardu; Franciška Grošelj pa za učiteljico ravnatam. — Angela Gerčar je imenovana za Komendo pri Kamniku; Franciška Grom pa za Dol. — Denarno premijo iz imovine bivšega vrtnarskega društva dobe: Anton Pavšič v Kostanjevici, Fran Petrič v Naklem, Friderik Jazbec v Št. Mihelu pri Žužemperku.

— **r— Iz šolske službe.** Okrajni šolski svet v Radovljici je imenoval provizorično učiteljico Antonijo Jakličevo v Radovljici za provizorično učiteljico na Koroski Beli. Suptentka Terezija Vrančičeva ostane v Lešah kot provizorična učiteljica. Marija Douganova dobi vodstvo šole v Zagorju. Provizorična učiteljica v Lešah Amalija Poljančeva je resignirala na svoje mesto. Iz učiteljske službe je izstopila provizorična učiteljica v Suhorju Emilija Kamenshekova, ki se je omožila.

Štajerske vesti.

— **r— Iz šolske službe.** V Št. Joštu na Kozjaku, pošta Dobrna pri Celju, na eno-

razredni ljudski šoli je razpisano definitivno mesto učitelja in šolskega voditelja II.; tozadevne prošnje je vlagati do 25. avgusta. — Na trirazredni ljudski šoli pri Sv. Florijanu, pošta Misinja, je razpisano definitivno mesto učitelja, eventualno učiteljice, III.; prošnje do dne 25. avgusta. — Na šestrazredni ljudski šoli v Cirkevcah je razpisano definitivno učiteljsko mesto; prošnje do 20. avgusta. — Na šestrazredni ljudski šoli pri St. Vidu blizu Ptuja je razpisano definitivno mesto učiteljice, III.; prošnje do dne 30. avgusta. — Rimske številke značijo plačilni razred.

— **r— L. Lavtarjeve računice** so uvedene s prvim oktobrom 1911 tudi v šolah Laškega okraja.

— **r— K preosnovi ljudskega šolstva.** Velevažne izpremembe na šolskem polju nas bodo presenetile najbrže v doglednem času. „Slov. gospodar“ z dne 27. julija t. l. poroča namreč v svojem uvodnem članku, da se v bodoče opusti v ljudski šoli nepravilno vbijanje v glavo raznih pojmov in se uči mladina le potomo lastne izkušnje, kar vidi in kar dela. Naša ljudska šola se bo tako preosnovala v pravo delavnico našega kmetijskega gospodarstva in malega obrtništva. Vsak kmet namreč ne more poslati svoje sinove v kmetijske šole. Zato pa naj ljudska šola poda naši kmetijski mladini praktična navodila za gospodarsko delo na kmetiji. — V uresničenje te modre misli hočejo baje prepustiti vsi visokočastiti gospodje župniki svoja obsežna posestva učiteljem na kmetih. Oni namreč v bodoče nočejo biti več posvetni posestniki, ampak hočejo položiti enkratstevselj svoj teži križ na svoja ramena ter hoditi zgolj le za svojim nebeškim pastirjem, za svojim nebeškim učenikom. — Zaraditega nasveta se ne bo zgražal noben liberalce, posebno pa še ne noben učitelj. Zakaj dognana stvar je in ostane, da bi vbijanje v glavo različnih kmetijskih pojmov naši mladini koristilo ravno toliko, kakor vbijanje v glavo različnih verskih resnic brez živih zgledov. Je pač tako, kakor nas to uči neki star pregovor: „Besede mičejo, zgledi pa vlečejo“.

Goriške vesti.

— **r— Iz seje okrajnega šol. sveta v Sežani dne 27. julija t. l.** Predlaga se deželnemu šol. svetu remuneracije za pouk v nemščini. Vzame se v znanje poročilo predsedstva, da je dežel. šol. svet vpokojil nadučitelja A. Lešana. Reši se več prošenj šolskih vodstev glede poprav pri šol. poslopijih. Enemu učitelju se dovoli podpora 60 K. Predlaga se prošnje tov. Ivana Bana za vpokojenje dežel. šol. svetu. Za definitivno mesto učiteljice v Sežani se priporoči dežel. šol. svetu tovariščico Turšič Hermino. Dovolj se vzporednico za III. razred v Nabražini; ravno tako na petrazrednici v Sežani. Zavrne se prošnja občanov iz Saleža za ustanovitev samostojne enorazrednice. Š.

— **r— Koliko je Slovencev v Gorici?** Laški magistrat nas je naštel 6653, Lahov 17.856, Nemecev 2076 in Srbohrvatov 59. — Govore, da so prvotno našli okolo 12.000 Slovencev. To število pa seveda ni smelo obveljati. Prišla je „revizija“, nako, so konstatirali samo 6653 Slovencev, torej samo 2000 več nego pred 10 leti. Magistrat je to veliko nepravilnost lahko in nemoteno izvršil; zakaj vlada se ni genila, da si ji morale biti znane iz raznih pritožb vsakovrstne števne nepravilnosti. Poslanec Fon, ki je bil v odboru za ljudsko štetje in ki mu je torej vse dobro znano, naj sedaj na Dunaju napravi potrebne korake, da se števne goljufije uničijo in štetje korigira!

— **r— Na c. kr. učiteljišču za vinarstvo in sadjarstvo** v Klosterneburgu je napravil zrelostni izpit z dobrim uspehom goriški rojak Just Ušaj od Sv. Križa.

— **r— Na c. kr. moškem učiteljišču v Gorici** je bil učni napredek v minolem šolskem letu vobče dovoljen. Od vseh gojencev prvih treh tečajev (96) ni propadel nihče. Ponavljalne izpite po velikih počitnicah je dobilo v III. tečaju 5, v II. tečaju 7 in v I. tečaju tudi 7 gojencev. — Z 32 gojenci vred je bilo na zavodu ob koncu šolskega leta 128 gojencev, dočim jih je bilo ob pričetku 136.

— **r— V Ajdovščini** je završila nova obrtna-nadaljevalna šola svoje prvo šolsko leto. Zaključka se je udeležilo mnogo občinstva in obrtniki-mojstri. Izmed 27 učencev je bilo 6 ključalninarjev, 4 krojači, 4 čevljarji, 4 trgovci, 3 mizarji, 2 peka, 2 sedlarja po en tesar in liter. — Poučevala sta P. Plesničar v obrtnem računstvu in M. Klemenčič v pisarskih predmetih. Drugo leto se otvori še en razred. Novi obrtni šoli želimo obilo sreče, da bi se čim lepše razvijala in uspevala!

Tržaške vesti.

— **r— Nekoliko statistike nemških državnih ljudskih in meščanskih šol v Trstu.** Nemško državno dekliskšo šolo v Trstu je obiskovalo letos 196 Nemk., 249 Italijank, 160 Slovencev in 6 drugih narodnosti; državno-dekliskšo meščansko šolo je obiskovalo 143 Nemk., 160 Italijank, 133 Slovencev in 5 drugih narodnosti; skupaj v ljudsko 611 in meščansko šolo 441, v obe šoli

torej 1052 učenk. Drzavno deško meščansko šolo je obiskovalo 41 Nemecev, 45 Italijanov, 39 Slovencev in 1 Madjar in 1 Arabee; ljudsko šolo 172 Nemecev, 254 Italijanov in 199 Slovencev, 4 Madjari in 1 Anglež; vsekupno je torej zahajalo 127 v meščansko in 770 v ljudsko šolo, v obe šoli torej 757 učencev. Vse omenjene državne nemške šole je torej obiskovale 1809 učenk in učencev, med temi komaj dobra tretjina Nemecev.

— **r— Imenovanje.** Naučni minister grof Stürgkh je sporočil državnemu poslancu dr. Rybaru, da je za učiteljico slovenskega jezika na nemški dekliskši šoli v Trstu imenovana gđ. Plaperejva.

— **r— Avstrijski državni učitelji v Carigradu.** „Wiener Zeitung“ (št. 165) od 21. t. m. razpisuje do 15. avgusta t. l. pet učiteljskih mest na državni ljudski šoli za dečke in deklice v Trstu, ulica Fontana, za avstrijsko zasebno šolo v Carigradu! Ti učitelji bodo torej v Trst imenovani a v Carigradu prideleni na tamošnjo zasebno šolo avstrijske kolonije! Nastopiti treba službo 1. septembra t. l. Plače so kakor vadniških učiteljev plus stanarina. Prošiti morejo le sameci, zavežavši se, pa ostanejo osem let v Turčiji; potem dobe mesta na primorskih državnih ljudskih šolah. Od teh prosilcev se zahteva izpit za meščanske šole; en izmed teh postane tudi ravnatelj. Ker vemo, da v Carigradu posebno kak jugoslovanski jezik dobro služijo, pripravimo našemu učitelstvu, posebno onim, ki so kolikorotliko zmorni laščine ali francoščine, da se oglase za te službe. Pot plača vlada. Prošnje je oddati do 15. avgusta t. l. službenim potom na c. kr. namestništvo v Trstu.

— **r— Država prevzame s prihodnjim šolskim letom pet učiteljev Ciril-Methodove šole v Trstu.**

— **r— Koliko je Slovencev v Trstu?** Tržaški magistrat je naštel Slovencev samo 36.000. Odbor političkega društva „Edinost“ je storil potrebne korake, da dobi račun tržaškega magistrata potrebno korekturo. Slovencev v Trstu je nad 70.000 ne pa le 36.000! Nad polovico bi jih radi požrli na tržaškem magistratu.

— **r— Kmetijska družba za Trst in okolico** vabi okoličanske posestnike, kmete in vrtnarje na pristop k družbi. Vabljen je tudi vsak drugi okoličan. Ako hočemo, da bo „Kmetijska družba“ imela ugled pred vlado in drugimi društvi ter večjo korist za okolico samo, je treba, da pristopijo vsi gospodarji. Udnina, ki znaša samo dve kroni, je tako nizka, da jo plača lahko tudi vsak mladenič, kako je ne bi potem hišni gospodar! Mi moramo povzdigniti našo velekoristno družbo, a to je odvisno samo od zavednosti naših slovenskih okoličanov in meščanov. Udje dobivajo strokovni list „Primorski gospodar“, a tudi sadnega drevja, deloma brezplačno, deloma po znižani cenii. — Oglasiti se je v ulici Galatti št. 14.

— **r— Trgovinska in navtična akademija v Trstu.** Navtični oddelek: Iz šolskega poročila tega oddelka posnemamo, da je v minolem šolskem letu poučevalo razen ravnatelja še 14 učnih oseb. V začetku leta je bilo vpisanih 132 učencev, med letom je nanovo vstopil 1, izstopilo jih je pa 23. Po rojstnem kraju jih je bilo iz Trsta 56, iz ostale Primorske 28, iz Dalmacije 9, iz drugih avstr. pokrajin 15, iz inozemstva 2. Po narodnosti je bilo 93 Italijanov, 7 Nemecev, 2 Slovencev, 5 Hrvatov in Srbov in 1 Grk. Z dobrim vspehom jih je absolviralo 64. — Trgovinski oddelek: V minolem šolskem letu je šel ta zavod razen ravnatelja še 15 učnih oseb. Učencev je bilo 121, med letom jih je izstopilo 8, 1 je pa vstopil, tako da je bilo koncem leta 114 učencev. Po narodnosti je bilo 92 Italijanov, 10 Slovencev, 3 Hrvati, 7 Nemecev, 1 Grk in 1 Anglež. — Dveletni ženski trgovinski kurs je začetkom leta obiskovalo 74 učenk, med letom jih je izstopilo 14, koncem leta jih je bilo 60. Po narodnosti je bilo 52 Italijank, 5 Slovencev, 1 Nemka in 2 Grkinji. — Večerke trgovinske kurze je v I. polletju obiskovalo 50, v II. polletju 12 slušatelj. — Od 65 gospodov, ki so se priglasiili za kurz državnega računovodstva, jih je do konca obiskovalo 48.

— **r— Agitacija za Legino šolo na Kontovelu.** S Kontovela pišejo: Volitve so minule. Oblak je propadel, čeravno je pri nas kamora prav pridno kupovala glasove. V naši vasi je, žal, propalci, ki se prodajajo za liter vina. Ker pa upajo zdaj dobiti še par kron od kamore, zato agitirajo za Legino šolo. — Povedano bodi, da tukaj ni niti enega Italijana. Tem agitatorjem načeluje magistratni uslužbenec. Ta se je kazal o volitvah nevrednega sina slovenskih staršev. Prostor za Legino šolo si izbere najbrž ob cesti med Kontovelom in Prosekom, kjer bodo vzgajali druhal, ki bo preklinjala in zasramovala svojo rodno mater in svojo domovino. Zato vas svarimo, starši, da se ne boste dali zavajati od takih odpadnikov, ki jim ni mar blagor vaše dece, temveč groši, s katerimi si bodo oni polnili svoja vedno žejna grla. Ako vam predloži magistratni uslužbenec polo v podpis, ga odločno zavrnite in pošljite njega v šolo, da se bo bolj dostojno vedel napram delavcem na barkovljanski cesti. Ob tej priliki moramo

omeniti, da tukaj ni sedaj nikakih razprtij med ljudmi različnega političkega mišljenja; ako bi pa peklenska nakana postala dejstvo, izgine mir in namesto tega začne političsko sovraštvo, ki gotovo prinese hudih posledic.

Istrske vesti.

— **r— Iz Podgrada pišejo:** Sklenili smo šol. leto in to v prvič s trirazrednico in celodnevniim poukom. Čujemo pa celo od kompetentne strani, da nam vzamejo tretjo zasilno učno osebo (trirazrednica namreč ni še sistimizovana). Ko je lani ob začetku šol. leta dospel občini vprašanje, se-li obveže plačevati stanarino tretji učni osebi, se ni ta le radostno odzvala temu predlogu, ampak se je tudi takoj lotila dela, pri čemer se je potrošilo 2100 K. Na mestu, kjer sta stali prej dve učni sobi, so napravili tri, tako da se je dolgost sob reducirala od 15 m na 9 m; površina je torej ista. Ako se uvažuje še, da se je uvedel celodnevni pouk, je absolutno nezmožno izhajati z dvo-razrednico; zakaj na 90 m² prihaja 200 otrok; poleg tega treba odbiti 15 m² za kateder obeh razredov. V malih letih se je dalje potrošilo za šolo v Munah 20.000 K. Ustanovi se šole v Žejanah, Poljanah, Pregarjah, Sobanjah.

— **r— Na c. kr. moškem učiteljišču v Kavstu** so se vršili ustni zrelostni izpiti od 11. do 13. t. m. Udeležilo se jih je 13 domačih abiturientov in en privatist. S popolnim uspehom so prebili izpit sledeči: Badurina Benedikt, Gabrijele Dragotin, Jedrinič Tomo, Paskvan Milan, Rajčić Anton, Sušan Josip, Šestan Ivan, Šestan Josip, Šiškovič Mirko, Škorpa Ivan, Zornada Josip. — Dva imata popravnii izpit po dveh mesecih, eden je padel na vse leto.

Splošni vestnik.

— **r— Iz daljave vodljiv električni čoln.** Učitelj Wirth na Nemškem je izumil čoln, ki ga lahko iz obrežja ali iz drugega čolna poljubno vodi in žene z električnim tokom. Prve poizkušnje s tem čolnom, ki so se vršile na Wanskem jezeru blizu Berlina, so se izorno obnesle. Pristostvoval je tudi nemški prestolonaslednik s svojo soprogo. Ker izumitelj takrat ni idemonstriral naprave čolna samega, je povabil prestolonaslednika v soboto k drugi poizkušnji. Pokazal mu je vse aparate na čolnu. Nato je vstopil na poziv prestolonaslednika v njegov motorni čoln, kamor je montiral tudi svoje aparate, s pomočjo katerih pošilja električni tok na svoj čoln. Odtod je sprivil iz precejšnje daljave svoj prazen čoln z električnim tokom v dir in napravil več izbornu uspešnih nevarnih obratov. Nato je čoln trenutkoma ustavil in izprožil na njem tudi top kot znamenje, da je konec poizkusa. Prestolonaslednik je čestital učitelju za njegovo velepomembno iznajdbo in mu obljubil, da ga priporoči cesarju. Wirth je obljubil, da se upa izpopolniti svojo iznajdbo in toliko, da bo lahko manevriral s čolnom in tudi streljal z na čolnu postavljenimi topovi iz daljave več kilometrov. Iznajdba je posebno važna za obrežno obrambo.

— **r— Novi noveci.** Da se odpravi pomarjkanje drobiža, je predložila vlada parlamentu predlogo, da se uvede nov drobiž. Zaradi tega pridejo v promet dvekronski in enokronski novci. In sicer bodo izdelali dvekronskih novcev za 50 milijonov kron, od katerih odpade na Avstrijo 35 mil. kron, na Ogrsko pa 15 mil. Enokronskih novcev dobimo za 100.000.000 K, od teh dobi Avstrija 70, Ogrska 30 milijonov. Skupno bo potem v prometu cele monarhije 300 mil. enokronskih novcev. Obe vladi bosta z avstroogrsko banko zamenjali dosedanje goldinarje z novimi novci. Pri predelovanju goldinarjev v enokronske in dvekronske novce bosta imeli obe vladi precejšen dobiček. Kona imajo 4.175 gramov čiste (natančne) teže (Feingewicht) ali 5 gramov bruto. Dvekronski novci bodo imeli natančno še enkrat večjo težo kot enokronski novci. Natančna teža sedanjih goldinarjev je 11.111 gramov. Za predelanje 150 mil. enokronskih novcev bodo porabili približno 56 mil. sedanjih goldinarjev, tako bo čistega dobička okrog 38 mil. K, od katerih dobi Avstrija dobrih dve tretjini, to je okrog 26 mil. K. S tem, da pridejo goldinarji čisto iz prometa in da se uvedejo v promet dvekronski novci, upa vlada privarčiti javnost, da se vendar enkrat privarči na krone in vinarje.

Šolstvo in učiteljstvo na Hrvaškem.

— **r— Da spoznamo bolje hrvaško šolstvo in učiteljstvo,** je potrebno, da prinaša „Učiteljski Tovariš“ raznotere novice iz šolskega in učiteljskega življenja onkraj Sotle. Hočem pod zgornjim naslovom objavljati vse važ-

nejše tezadavne novosti, pri čemer se bom opiral na hrvaške pedagoške liste in na dopise znanih hrvaških kolegov.

I.

Dne 12. avgusta 1911 ob 8. uri dop. se vrši v Zagrebu v dvorani kr. moškega učiteljskega XXVI. glavna skupščina „Saveza hrv. učiteljskih društava“.

Ta skupščina je l. seja odposlancev posameznih učiteljskih društva.

Razen običajnih formalnih točk v zvezi bo posebno zanimiv razgovor o posledicah sklepov izredne občne skupščine „Saveza“ z dne 11. maja 1911.

Kakor znano, se je takrat sklenila pasivna rezistencija učiteljstva.

V vabilu na sejo prosi osrednji odbor vse delegate poedinih društva, da si zaradi razprave o vprašanju pasivna rezistencija poskrbijo dovolj potrebnega materiala in naj premislijo, kaj bi še naj čez storilo v prilog učiteljskega vprašanja.

II.

„Hrvaški pedagoško-književni zbor“, to društvo, ki ima nekako sličen namen kot naša „Šolska Matica“, zboruje v dneh 10. in 11. avgusta t. l. v Zagrebu. Vršni se XXXIX. redna glavna skupščina dne 10. avgusta ob 5. uri popoldne. Na vzporedju so poročila tajnika, blagajnika, čuvarja „Hrvatskega šolskega muzeja“, revizionalnega odbora, proračun za leto 1912 in predlogi.

Drugi dan, t. j. dne 11. avgusta, je ob 10. uri dopoldne slavnostno zborovanje v proslavo stoletnice smrti Dositeja Obradovića. O slavljenu bo razpravljaj Josip Škavić. — Mijo Blašković pa bo referiral o aktualnem vprašanju: „Sokolstvo i narodno uzgajanje“.

Ca se utrdijo čim boljše duševne vezi med slovenskim in hrvaškim učiteljstvom bi bilo umestno, ako bi posečali mi Slovenci hrvaške učiteljske priredbe, Hrvati pa naše. Lepa prilika je sedaj za one tovariše, ki imajo že počitnice. Napravite počitniško potovanje v Zagreb med drage nam tovariše onokraj Sotle, Gorjancev in Kolpe. Videli boste, da Vas bo hrvaško učiteljstvo sprejelo z odprtimi srci. Preživeli boste par nepozabno prijetnih uric v lepi kolegijski družbi tam v belem Zagrebu.

III.

V „Hrvaškem šolskem muzeju“ so imeli v dneh 6. in 7. julija t. l. redkega gosta. Proučeval je tamošnje lepe zbirke realni profesor Leonid Dobrovolski iz Kijeva v Rusiji.

Kako je došel v Zagreb, je opisal sam sledeče: V Kijevu je neki bogataš ostavil 500.000 rubljev za uredjenje šolskega muzeja. Kuratorij je določil, da se pošlje realni profesor Dobrovolski na potovanje po vsej srednji Evropi, kjer naj prouči šolske muzeje. Rektor Maks Hübner, kustos šolskega muzeja v Breslavi, je opozoril Dobrovolskega na lepo urejen šolski muzej v Zagrebu in tako je ruski profesor došel v Zagreb.

Dosedaj je pregledal šolske muzeje v Nemčiji, Belgiji, Holandiji, Francoskem, Švici in v Avstriji.

Izjavil se je, da nikakor ni pričakoval toliko od Zagreba. Kulturne institucije, ki jih je proučil v Zagrebu, daleč nadkriljujejo to, kar je pričakoval. Dobil je ugodnejšo sodbo o Hrvatih, Hrvaški in hrvaškem šolstvu.

IV.

Draginjsko doklado je dobilo hrvaško učiteljstvo z banovo naredbo. Počenši s 1. julijem letos se je nakazala draginjska doklada 10% od temeljne plače, t. j. 80 K letno ali 22-2 vinarja dnevno.

Tedaj z 22 vin. na dan si bo hrvaško učiteljstvo jako dosti opomoglo!

Dvaindvajset vinarjev!

To je pač malenkostno povišanje in malenkostna pomoč učiteljstvu, ki je slabije plačano kot orožništvo.

Številka 8. časopisa „Škola“ končuje svojo tozadavno notico sledeče:

„Hrvaško učiteljstvo željno pričakuje, da se mu uredi plača zakonitim potom. To je prva dolžnost hrvaškega sabora, vsega naroda, kateremu ljudskošolsko učiteljstvo služi požrtvovalno, za katerega dela nesebično — v šoli in izven šole.“

V.

Šolska tablica z računilom. Učiteljica Milka Šimunovića je sestavila ploščico, v okvirju katere je dvajset kroglic in to deset ene (bele) in deset druge barve (modre). Te kroglice ima učenec vedno pred seboj in tako lažje računa. Dvojna barva kroglic olajšava učitelju, kakor tudi učencu prelaz čez prvo desetino.

Ign. Šijanec.

Razgled po šolskem svetu.

— Najvišja šolska oblast v Srbiji se je baje, kakor poročajo „Novosti“ izrekla za obligatorično uvedbo nemščine kot učni predmet na višjih učnih zavodih v Srbiji.

— Proti češki šoli v Podmokliih. „Matica Školska“ je hotela v Podmokliih ustanoviti češko ljudsko šolo in si je izposlovala dovoljenje šolske oblasti. Proti temu je občina, ki je v nemško-nacionalnih rokah, vložila rekurz pri naučnem ministrtvu in prosila, da se rekurzu prizna odložilna moč. Naučno ministrtvo je odbilo to prošnjo.

— Slovenec privatni docent na praškem vseučilišču. Naučno ministrtvo je potrdilo sklep proforskega zbora praškega češkega vseučilišča, da se pripusti dr. Mihajlo Rostohar kot privatni docent za filozofijo na češkem vseučilišču.

— Socialistična organizacija učiteljev na Bolgarskem. Pretekli teden je imela socialistična organizacija učiteljev na Bolgarskem svoj VI. kongres v Sofiji. Organizacija je bila ustanovljena leta 1905. Prvo leto je štela 326 članov, letos jih šteje 954. Organizacija je tekmo leta razpečala 13.038 brošur in 2647 strankinih koledarjev. V štrajkovni fond je prispevala 1023.80 dinarjev.

— Visoka šola za ženske. „Zveza rodovinskih in narodove odgoje v Lipskem“ ustanovi s 1. oktobrom visoko šolo za ženske. Predavali bodo o splošni izobrazbi, o pedagogiki in o socialnih vedah.

— Stolice za govorništvo. V seji akademičnega senata na Dunaju so sklenili ustanoviti novo stolico na govorništvo in vložiti tozadavno prošnjo za naučno ministrtvo. Predavanja lahko obiskujejo slušatelji vseh fakultet. Pozneje se bodo otvorile take stolice tudi na drugih univerzah v Avstriji.

— Stolice za govorništvo na Dunaju. Predlog akademičnega senata, ki stremi, da bi se ustanovila na dunajski univerzi stolica za govorništvo, je dosegel svoj smoter. V jeseni že otvori na univerzi predavanja o govorništvu „Prosta zveza za nadaljno izobrazbo o državnem znanstvu“. Sklenili so začeti sporazumno z akademičnim senatom s štiriurnim predavanjem o govorništvu že na prihodnjih predavanjih. Predsednik „Proste zveze“ je sklenil uesti tudi potovalne kurze, na katerih bodo predavali vseučiliški profesorji o državnem znanstvu. Prvi tak kurz otvorijo v prvi polovici oktobra v Celovcu.

Z gospodarskega polja.

— Konsum mesa. Povsod v Avstriji nazaduje konsum mesa zaradi neprestanega zdraževanja in zaradi brezobzirne politike bogatih magnatov. Na Dunaju je povprečno použila oseba 1908. leta 69 kg mesa, a leta 1909. samo 64 kg. Podatki iz lanskega leta še niso natanko določeni, vendar je že sedaj iz vsega statističnega materiala očitno, da je l. 1910. povprečni konsum mesa zopet znatno nazadovale.

— Sladkor podražen. Zaradi suše v celi Srednji Nemčiji in na Češkem so na praškem sladkornem trgu cene sladkorja zopet poskočile za 1 K 40 vin. Na sladkornem trgu v Hamburgu in Magdeburgu so cene sladkorja vnovič narasle za 50 fenigov.

Raznoterosti.

× Oporoka Ivana Ortha. Na Dunaju so odprli oporoko Ivana Ortha (bivšega avstrijskega nadvojvode). Pravzaprav obstojata dve oporoki. Ena je datirana od 24. julija 1878 v Kostajnici, druga pa v Chatanu z dne 26. marca 1890. Po tej poslednji oporoki je mati Ivana Ortha njegova glavna dedinja in zapuščina jej svojo graščino v Gmundnu in 100.000 gld. Eno hišo na Dunaju in 100.000 gld. zapuščina svojji ženi Ludmili Stubel. Svojo ladjo „Santa Margareta“, oziroma zavarovalnico ustanovi „Fondo di marina“. Razentega zapuščina svojo knjižnico in neke redkosti svojem prijatelju princu Isenburgu. Tudi dobrodelnih ustanov ni pozabil. Zanimiva pa je klavzula, da ne sme ministrtvo teh ustanov nikdar uporabiti v cerkvene svrhe.

× Memoare gospe Toselli. Gospa Toselli, bivša saksonska prestolonaslednica,

izda v kratkem, baje meseca aprila prihodnjega leta, svoje memoare. Povest se pričinja z njeno mladostjo, kjer jako natančno popisuje svoje življenje na saksonskem dvoru. Na kratko omenja svoj beg z učiteljem jezikov Gironom. Vzrok njenega bega je bil ta, da so jo hoteli njeni sovražniki zapreti v norišnico. Učitelj jezikov Girona je vzela s seboj zato, ker je bil ta po njenem mnenju zvest in molčeč. Toda kmalu je spoznala v njem samo koristlovca. Med osebam, ki jih omenja v knjigi je tudi nemški cesar. — Mnogo se bavi gospa Toselli tudi z nadvojvodo Salvatorjem, o čigar smrti dvomi in izraža mnenje, da se ob smrti cesarja Franca Josipa I. gotovo vrne in izvrši velike stvari. Končno pravi, da se jo je obsodilo brez vsakega procesa in da je sama zato spisala svoj zagovor, da draždanskemu dvoru dokaže, kak je. — Kakor poročajo iz Berlina, bodo memoari prepovedani na Saksonskem, čim izidejo. Tej prepovedi se potem pridruži vsa ostala Nemčija.

× Velika zapuščina. Iz Odeše: Sestra bivšega člana državnega sveta Sukomlinova je zapustila za kmetijski zavod tri milijone rubljev.

× Umrljivost zakonskih in nezakonskih otrok. Statistika je tudi posegla na to polje ter dognala, da umrje mnogo več nezakonskih otrok nego zakonskih, kar je umevno. A razmerje je večje, nego bi si bili mislili na prvi hip. Od 100 nezakonskih otrok je v Nemčiji umrlo v letu 1908: 28-5, od zakonskih 16-8 (in sicer v prvem letu starosti). K vojaškemu naboru je prišlo od 1000 v zakonu rojenih 660, od nezakonskih le 213-6.

× Šola za tatove. Pred kratkim je berlinska kriminalna policija izsledila v kleti hiše trgovca Seriga šolo za tatove. Serig je prejemal ubegle mladostnike proti odškodnini in jih je poučeval v tatinski stroki. Imel je celo nastavljenne razne učitelje za posamezne predmete, kakor odpiranje ključavnic, žepna tatvina, brezhrupno rezanje okenj. V šolskem načrtu ni bilo veronauka.

× Motuproprio o preložitvi praznikov. „Osservatore Romano“ objavlja pojasnili o preložitvi praznikov. Praznik Sv. Rešnjega Telesa s svojo osmino odpade na dve nedelji in se bo slovesneje praznovalo nego dosedaj. Praznik Sv. Jožefa, ki se ga dosedaj ni povsod praznovalo, se bo obhajal slovesneje z osmino in postane praznik prvega reda.

× Papež in modernizem. Zatrjujejo, da hoče papež izdati še en spis o časopisju. Poučeni krogi zatrjujejo, da bo z jako bojevitim spisom napadel tisto katoliško časopisje, ki je na glasu modernizma ter mu bo očital, da se ne briga za neizbrisne svete pravice svete stolice. Naslovljen bo spis na lombardske škofe.

× Muzej za samomore učencev je ustanovil v Peterburgu prof. Charkotin. Zbral je tam obilo tvarin, ki se nanašajo na to prežalostno novodobno prikazen. Kot vzroke otroških samomorov navaja: slabo ravnanje staršev z otroki, strah pred kaznijo, obup zaradi slabega napredovanja v šoli, zasmehovanje tovarišev, nesrečna ljubezen, smrt staršev ali kake druge osebe ter izguba kakega predmeta. Že v starosti treh let se javljajo prvi otroški samomori. V tej starosti se je obesil deček. V treh poletnih mesecih minulega leta je bilo na Ruskem 125 otroških samomorov.

× Odprava praznikov je zadelo povsod na odpor. V Avstriji so se vodilni krogi izrekli proti odpravi, sedaj se je oglašila tudi Nemčija. Najbrže ostane papežev motu proprio veljaven le za nekatere laške škofije.

× Papež Pij X. reformator. Papež izda v kratkem nov motu proprio, s katerim se odpravijo vse formalnosti glede imenovanja kardinalov; vsa taka imenovanja se bodo izvrševala vbodoče z navadnim „breve“.

Tužnega srca javljam prežalostno vest, da je iskreno ljubljenja prijateljica, gospodična

Pepica Pišlarjeva,
učiteljica v Kuželju

v 24. letu starosti našla smrt v objemu neizprosne Kolpe v torek, dne 25. julija.

Predrago rajnce priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

V Kuželju, dne 29. julija 1911.

Minka Nosanova,
učiteljica v Banjaloki.

Ali ste že pridobili našem listu novega naročnika?

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 1283. Kranjsko. 1-1

Na štirirazredni ljudski šoli na Koroški Belli se bo stalno namestila učiteljska služba s postavnimi prejemki in prostim stanovanjem.

Redno opremljene prošnje naj se vložijo predpisanim potom pri podpisaneem c. kr. okrajnem šolskem svetu do 31. avgusta 1911.

Prošilci, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici,
dne 18. julija 1911.

St. 1528. 1-1

Na dvorazredni ljudski šoli v Bučki se razpisuje s tem nadučiteljska služba v stalno nameščeno.

Pravilno opremljene prošnje je predložiti semkaj predpisanim potom do 28. avgusta 1911.

Prošilci za stalno nameščeno, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem,
dne 28. julija 1911.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registрована sadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca julija K 150.788-42.

Naznanilo. Kdor želi od zadrge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znakah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znakov se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernova ulica 9

priporočata v veliki izbiri po najnižji ceni

obleke za gospode in dečke, površ-

niko za gospode in dečke, obleke za

otroke, žakete za dame, paleta za

dame, plašče za deklice itd. itd.

Nepremočljive pelerine iz lodna ali vel-

blodje dlake (Kamelhaar) v vseh velikostih.

Gg. učiteljem in učiteljicam popust za

„Učiteljski konvikt“.

Najugodnejši češki nakupni vir.

Poletje 1911.

V. J. Havliček a bratr Kopelji, Poděbrady (Češko)

slavnostnani izvozni dom, pošilja franko

novi zbirke vzorcev modnega blaga,

cefirov in sukna

opreme za neveste, Havličkove tkanine, damasta, brisaik, robeev, garnitar itd.

Vzorec franko.

Letne novosti 1911

1 zavoj 40 metrov pralnih ostankov praktično združenih za 18 K franko dostavljen. Od teh ne pošljemo vzorcev. Samo pri nas najbolje.

Havličkova tkanina 1 kos 18 m za 12 K, boljše vrste 28 m za 16 K.

Specialiteta: Po- bradska kopaliska tkanina 28 m za 22 K 40 v.

Založeno l. 1887.

XXV. letnik.

Pišite po vzorce!